

Το πρόγραμμα *Social Farming 360°* ενίσχυσε τη βιώσιμη αγροτική παραγωγή ενώ προσέφερε στους κρατούμενους ευκαιρίες κατάρτισης και απασχόλησης στον γεωργικό τομέα, με έμφαση στην ελαιοκομία και τα φαρμακευτικά και αρωματικά φυτά. Ταυτόχρονα ενίσχυσε την εκπαίδευση των γεωπόνων που εργάζονται στις εγκαταστάσεις.

Εκπαιδευτικό πρόγραμμα

Το πρόγραμμα είναι δομημένο γύρω από τεχνικές και κοινωνικές παρεμβάσεις που λειτουργούν συμπληρωματικά.

Στο αγροτικό σκέλος, οι συμμετέχοντες εκπαιδεύτηκαν σε θεματικές όπως η ελαιοκαλλιέργεια, τα φαρμακευτικά και αρωματικά φυτά, η ασφάλεια τροφίμων και η παραγωγή προϊόντων. Επίσης δόθηκε έμφαση στην αναγεννητική γεωργία, δηλαδή σε πρακτικές που σχετίζονται με τη γονιμότητα του εδάφους, τη βιώσιμη καλλιέργεια και την προστασία της βιοποικιλότητας. Παράλληλα, η ActionAid μέσω των Υπηρεσιών Συμβουλευτικής Εύρεσης Εργασίας, εστίασε στην ενδυνάμωση των κρατουμένων με στόχο την κοινωνική και εργασιακή τους ένταξη, ενώ η Πύλη Ελευθερίας το σκέλος της ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και κοινωνικής ένταξης.

6

Εκπαιδευτικές
Θεματικές Ενότητες

- Αναγεννητική & Κοινωνική Γεωργία
Γονιμότητα εδάφους, βιοποικιλότητα, βιώσιμη καλλιέργεια
Υλοποίηση: Νέα Γεωργία
- Ελαιοκαλλιέργεια
Καλλιεργητικές τεχνικές & παραγωγή ελαιολάδου
Υλοποίηση: Νέα Γεωργία
- Φαρμακευτικά & Αρωματικά Φυτά
Καλλιέργεια, αξιοποίηση & τυποποίηση βοτάνων
Υλοποίηση: Νέα Γεωργία
- Ασφάλεια Τροφίμων & Παραγωγή Προϊόντων
Τυποποίηση, ασφάλεια, πρότυπα
Υλοποίηση: Νέα Γεωργία
- Απασχολησιμότητα & Επαγγελματική Ανάπτυξη
Υλοποίηση: ActionAid
- Ψυχοκοινωνική Υποστήριξη & Κοινωνική Ένταξη
Υλοποίηση: Πύλη Ελευθερίας

Υπογραμμίζεται ότι το πρόγραμμα δεν περιορίστηκε στους κρατουμένους, αλλά συμμετείχε και το γεωπονικό/γεωτεχνικό προσωπικό των σωφρονιστικών καταστημάτων. Με αυτόν τον τρόπο διατηρείται σημαντικό μέρος των τεχνικών γνώσεων του προγράμματος και μετά την ολοκλήρωσή του, επιφέροντας ανθεκτικότητα και μακροχρόνιο παραγωγικό όφελος στις δομές.

Αναγεννητική γεωργία

Η αναγεννητική γεωργία αποτέλεσε σημαντικό πυλώνα εκπαίδευσης του προγράμματος. Αποτελεί μια προσέγγιση διαχείρισης της γης που αξιοποιεί φυσικές διεργασίες για την αναγέννηση της γονιμότητας του εδάφους, την αύξηση της βιοποικιλότητας, τη δέσμευση άνθρακα και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των αγροοικοσυστημάτων.

Βασικές αρχές

- Ελαχιστοποίηση της διατάραξης του εδάφους (μειωμένη ή μηδενική άροση).
- Διατήρηση συνεχούς φυτοκάλυψης.
- Αύξηση της βιοποικιλότητας μέσω αμειψισπορών και πολυκαλλιεργειών.
- Διατήρηση ζωντανών ριζών στο έδαφος για όσο το δυνατόν μεγαλύτερο διάστημα.
- Ενσωμάτωση της κτηνοτροφίας όπου είναι εφικτό.
- Βελτίωση του κύκλου του νερού και της οργανικής ουσίας του εδάφους.

Πιστοποιημένο πρόγραμμα + Πιστοποίηση παρακολούθησης στους ωφελούμενους

Όλες οι αγροτικές ενότητες παρείχαν τη δυνατότητα επίσημης επαγγελματικής πιστοποίησης από την ACTA (Τεχνοβλαστό του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης), ενισχύοντας τα κίνητρα συμμετοχής και την αντιληπτή αυτοαξία του συμμετέχοντα.

Κύρια αποτελέσματα 2024-2025 – Πολύπλευρα οφέλη

- **Κοινωνικός Αντίκτυπος:** Οι συμμετέχοντες ανέφεραν βελτίωση στις επικοινωνιακές τους δεξιότητες, στην ομαδική εργασία, στη συναισθηματική τους ευεξία και στην αυτοπεποίθησή τους όσον αφορά την ικανότητά τους να βρουν νόμιμη απασχόληση μετά την αποφυλάκισή τους. Το πρόγραμμα στόχευσε άμεσα στην αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού, ενισχύοντας την αξιοπρέπεια, τον σεβασμό και την προσωπική ανάπτυξη.
- **Περιβαλλοντικό Αντίκτυπος:** Μέσα από τις 4 αγροτικές εκπαιδευτικές θεματικές το πρόγραμμα προώθησε βιώσιμες γεωργικές πρακτικές, μεθόδους καλλιέργειας που προστατεύουν το έδαφος και προάγουν μοντέλα παραγωγής φιλικά προς το περιβάλλον. Οι πρακτικές αυτές συνέβαλαν στη δημιουργία πιο ανθεκτικών γεωργικών συστημάτων εντός των σωφρονιστικών καταστημάτων, ευθυγραμμίζοντας την παραγωγή τροφίμων με τις αρχές της οικολογικής βιωσιμότητας.
- **Οικονομικός Αντίκτυπος & Επισιτιστική Ασφάλεια:** Μέσω της ενίσχυσης της παραγωγικής ικανότητας στον τομέα της γεωργίας στα σωφρονιστικά καταστήματα, το πρόγραμμα ενίσχυσε την αυτάρκεια σε τρόφιμα και μείωσε την εξάρτηση από εξωτερικές αλυσίδες εφοδιασμού τροφίμων. Η κατάρτιση σε θέματα ασφάλειας των τροφίμων συνέβαλε περαιτέρω στη δημιουργία αξίας και στον ασφαλή χειρισμό των τροφίμων. Τέλος, το πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης προετοίμασε τους συμμετέχοντες ώστε να έχουν μια επιτυχή επανένταξη στην αγορά εργασίας, συμβάλλοντας στη δημιουργία μακροπρόθεσμου εισοδήματος.

Το αποτύπωμα σε αριθμούς

1081

συμμετοχές κρατούμενων και γεωπόνων για τις αγροτικές εκπαιδεύσεις

648

ώρες εκπαίδευσης σε γεωργικές και επαγγελματικές δεξιότητες

696

επαγγελματικές πιστοποιήσεις μέσω ACTA

231

κρατούμενοι/ες συμμετείχαν σε δράσεις απασχολησιμότητας

297

κρατούμενοι/ες σε ψυχοκοινωνικές συναντήσεις

6

Σωφρονιστικά καταστήματα σε 5 Περιφέρειες

Με Δικά τους Λόγια -

Η εμπειρία του προγράμματος από την πλευρά των ωφελούμενων

“Το πρόγραμμα με βοήθησε πολύ, μου άνοιξε νέες επαγγελματικές προοπτικές.”

“Μου άρεσε η επικοινωνία, ο σεβασμός και η ειλικρίνεια.”

“Να συνεχιστεί το πρόγραμμα για περισσότερους συμμετέχοντες.”

“Μου άρεσε που έμαθα για τα προγράμματα που θα μας βοηθήσουνε όταν αποφυλακιστούμε.”

“Μου άρεσε που δουλέψαμε ομαδικά.”

“Μου άρεσαν τα πάντα, η θετική σας ενέργεια, η συμπεριφορά σας απέναντί μας, μου έφτιαξε την ψυχολογία που δεν είχα καθόλου, γιατί έτσι μπορείς να κάνεις τα πάντα.”

Αξίζει να σημειωθεί ότι κάποιοι από τους κρατούμενους που συμμετείχαν στο πρόγραμμα, μετά την αποφυλάκιση τους, επισκέφθηκαν το κέντρο της ActionAid στην Αθήνα για να υποστηριχθούν πρακτικά στην προσπάθειά τους για επανένταξη τόσο από την υπηρεσία συμβουλευτικής εύρεσης εργασίας, όσο και από την λογιστική και την κοινωνική υπηρεσία.

Τι Αποδείχθηκε – Συμπεράσματα δράσης

- Η γεωργία αποτελεί ισχυρό εργαλείο αποκατάστασης όταν συνδυάζεται με δομημένη ψυχοκοινωνική και επαγγελματική υποστήριξη.
- Η πιστοποίηση αυξάνει σημαντικά τα κίνητρα των συμμετεχόντων και τους ενδυναμώνει
- Τα ολοκληρωμένα μοντέλα (τεχνική + κοινωνική υποστήριξη) αποδίδουν ισχυρότερα συμπεριφορικά και συναισθηματικά αποτελέσματα από τη μεμονωμένη εκπαίδευση δεξιοτήτων.
- Οι σχέσεις σεβασμού μεταξύ εκπαιδευτών και συμμετεχόντων αναδείχθηκαν ως κρίσιμος παράγοντας επιτυχίας.
- Τα σωφρονιστικά περιβάλλοντα ωφελούνται από μακροχρόνια, συνεχή προγράμματα. Οι συνεργασίες πολλαπλών φορέων (ΜΚΟ, γεωπόνοι, πάροχοι κοινωνικής υποστήριξης) είναι απαραίτητες για ολιστικό αντίκτυπο.

Ένα επιτυχημένο μοντέλο συνεργασίας

Το Social Farming 360° απέδειξε ότι είναι εφικτή η αρμονική συνεργασία μεταξύ διαφορετικών οργανισμών της κοινωνίας των πολιτών και της πολιτείας. Οι ανοιχτοί διάλογοι επικοινωνίας, η προσήλωση στον στόχο των συμμετεχόντων έδειξε ότι μπορεί να λειτουργήσει. Αναμφίβολα σημαντικό ρόλο κατείχε και η θετική συμβολή των στελεχών και του προσωπικού των σωφρονιστικών καταστημάτων που αγκάλιασε και στήριξε το πρόγραμμα.

Παγκόσμια αναγνώριση

Ο οργανισμός Νέα Γεωργία ήταν ένας από τους 50 οργανισμούς παγκοσμίως που επιλέχθηκαν στο πρώτο Global Innovation Challenge του Citi Foundation για την επισιτιστική ασφάλεια, με κάθε οργανισμό να λαμβάνει 500.000 δολάρια σε χρηματοδότηση για διετή παρέμβαση.

Το μέλλον

Το πρόγραμμα απέδειξε ότι η κοινωνική γεωργία μπορεί να αποτελέσει ένα εργαλείο κοινωνικής επανένταξης των κρατούμενων των αγροτικών σωφρονιστικών καταστημάτων. Το πρόγραμμα μπορεί να αποτελέσει το «πρότυπο» για άλλα ανάλογα εθνικά προγράμματα.

3 αλληλένδετοι στόχοι

- 1. Επισιτιστική ασφάλεια:** διασφάλιση της βιώσιμης διαθεσιμότητας τροφίμων σε 6 ελληνικές φυλακές και κέντρα κράτησης της υπαίθρου
- 2. Βιώσιμη αγροτική παραγωγή:** εκπαίδευση και εξειδικευμένη συμβουλευτική υποστήριξη για τη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων καλλιεργειών και διαδικασιών
- 3. Κοινωνική επανένταξη:** επανένταξη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, στην αγορά εργασίας και στην κοινωνική ζωή

Αυτό το 2ετές πρόγραμμα κοινωνικής γεωργίας εφαρμόστηκε σε έξι σωφρονιστικές δομές:

4 Αγροτικά σωφρονιστικά καταστήματα

- ✓ Αγιά Χανίων
- ✓ Τίρυνθα Αργολίδας
- ✓ Κασσαβέτεια Βόλου
- ✓ Κασσάνδρα Χαλκιδικής

2 Ειδικά σωφρονιστικά καταστήματα

- ✓ Αγροτικό Τμήμα Γυναικών Ελεώνα Θηβών
- ✓ Κέντρο Απεξάρτησης Τοξικομανών Κρατουμένων Ελεώνα Θηβών

Social Farming 360°

Υποστηριζόμενο από το Citi Foundation

Με το πρόγραμμα Social Farming 360° η γεωργία μετατρέπεται σε ένα εργαλείο μάθησης, ενδυνάμωσης και κοινωνικής επανένταξης.

Για περισσότερες πληροφορίες, επικοινωνήστε με τον κ. Σωτήρη Κατσέλο, Communications Director, Τ. +30 210 6917986, Μ. +30 6986164212

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

act:onaid
για έναν κόσμο πιο δίκαιο

Social Farming 360°

Υποστηριζόμενο από το Citi Foundation

Επισιτιστική Ασφάλεια, Βιώσιμη Παραγωγή & Κοινωνική Ενδυνάμωση μέσω της Γεωργίας

Ένα εμβληματικό πρόγραμμα κοινωνικής γεωργίας

Το Social Farming 360° είναι ένα πρωτοποριακό και σύνθετο πρόγραμμα κοινωνικής καλλιέργειας, που υλοποίησε ο οργανισμός Νέα Γεωργία Νέα Γενιά με την πλήρη υποστήριξη του Citi Foundation. Διεξάχθηκε **από τον Ιανουάριο 2024 έως τον Δεκέμβριο 2025** σε 6 σωφρονιστικές δομές της χώρας, λειτουργώντας ως όχημα επανένταξης των κρατούμενων και ενίσχυσης της παραγωγής και της επισιτιστικής ασφάλειας.